

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.6.2014.
COM(2014) 423 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Portugala za 2014.

i dostavljanju mišljenja Vijeća o programu stabilizacije Portugala za 2014.

{SWD(2014) 423 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Portugala za 2014.

i dostavljanju mišljenja Vijeća o programu stabilizacije Portugala za 2014.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije²,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta³,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Europsko vijeće prihvatilo je 26. ožujka 2010. prijedlog Komisije o pokretanju nove strategije za rast i radna mjesta, Europa 2020., temeljene na pojačanom usklađivanju ekonomskih politika, kojom će se usredotočiti na glavna područja u kojima je potrebno djelovanje kako bi se potaknuo europski potencijal održivog rasta i konkurentnosti.
- (2) Vijeće je 13. srpnja 2010. na temelju prijedloga Komisije donijelo preporuku o općim smjernicama za ekonomske politike država članica i Unije (2010. – 2014.), a 21. listopada 2010. donijelo je odluku o smjernicama za politike zapošljavanja država članica, koje zajedno čine „integrirane smjernice”. Države članice pozvane su da integrirane smjernice uzmu u obzir u nacionalnim ekonomskim politikama i politikama zapošljavanja.
- (3) Predsjednici država i vlada donijeli su 29. lipnja 2012. odluku o Paktu za rast i zapošljavanje, uspostavivši dosljedan okvir za djelovanje na nacionalnoj razini te na razini EU-a i europodručja koristeći se svim mogućim sredstvima, instrumentima i

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² COM(2014) 423 završna verzija.

³ P7_TA(2014)0128 i P7_TA(2014)0129.

politikama. Odlučili su da je potrebno poduzeti mjere na razini država članica, a posebice su izrazili potpunu predanost ostvarivanju ciljeva strategije „Europa 2020.” i provedbi preporuka za pojedine države članice.

- (4) Portugal je do 17. svibnja 2014. podlijegao programu makroekonomske prilagodbe u skladu s člankom 1. stavkom 2. Odluke 2011/344/EU, kojom je predviđeno da će financijska pomoć biti dostupna tijekom razdoblja od tri godine. Vijeće je 19. ožujka 2014. odlučilo produljiti dostupnost financijske pomoći za šest tjedana kako bi se omogućila sveobuhvatna i temeljita ocjena usklađenosti s uvjetima programa te propisna isplata posljednje tranše kredita. Na temelju članka 12. Uredbe (EU) br. 472/2013 Portugal je stoga bio izuzet od praćenja i ocjenjivanja u okviru europskog semestra koordinacije ekonomske politike tijekom trajanja spomenutog programa. Budući da je izišao iz programa, Portugal bi sada trebalo u potpunosti ponovno uključiti u okvir europskog semestra.
- (5) Komisija je 13. studenoga 2013. donijela Godišnji pregled rasta⁴, čime je označen početak Europskog semestra koordinacije ekonomske politike za 2014. Istog je dana Komisija na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja⁵.
- (6) Europsko vijeće podržalo je 20. prosinca 2013. prioritete za osiguravanje financijske stabilnosti, fiskalne konsolidacije i mjerâ za poticanje rasta. Pritom je istaknulo potrebu za diferenciranom fiskalnom konsolidacijom kojom se potiče rast, ponovnom uspostavom uobičajenih uvjeta kreditiranja gospodarstva, promicanjem rasta i konkurentnosti, rješavanjem problema nezaposlenosti i socijalnih posljedica krize te modernizacijom javne uprave.
- (7) U skladu s Uredbom (EU) br. 472/2013 Portugal je bio izuzet od obveze podnošenja programa stabilizacije i nacionalnog programa reformi za vrijeme trajanja programa makroekonomske prilagodbe. Unatoč tomu Portugal je 30. travnja 2014. podnio ažurirani dokument o fiskalnoj strategiji i dopis portugalske vlade s najnovijim podacima o ostvarenju ciljeva strategije Europa 2020. Vlada je 17. svibnja u dokumentu pod nazivom *Put k rastu, srednjoročna strategija reformi za Portugal* predstavila tekući program reformi i nove inicijative usmjerene na održivi rast.
- (8) Cilj proračunske strategije opisane u dokumentu o fiskalnoj strategiji za 2014. jest održivo smanjenje prekomjernog deficita do 2015. te ostvarenje srednjoročnog cilja do 2017. Strategijom se predviđa smanjenje državnog deficita na 4 % BDP-a u 2014. te dodatno smanjenje na 2,5 % BDP-a u 2015., u skladu s ciljevima koji su utvrđeni u preporuci u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita od 21. lipnja 2013. te potvrđeni 12. revizijom programa makroekonomske prilagodbe. Međutim, portugalski je ustavni sud 30. svibnja 2014. poništio konsolidacijske mjere, čiji je procijenjeni utjecaj na proračunski saldo u 2014. oko 0,35 % BDP-a, s mogućim daljnjim utjecajem u 2015. Kako bi ostvarila dogovorene ciljeve, vlada će morati uvesti jednakovrijedne zamjenske mjere. Međutim, dvije odluke ustavnog suda još nisu donesene, što onemogućuje potpunu kvantifikaciju mjera koje je potrebno poduzeti. S obzirom na ograničenost vremena na raspolaganju, vlada će možda biti prisiljena primijeniti mjere kojima se manje potiče rast, prije svega na strani prihoda. Za razdoblje nakon 2015. strategijom se potvrđuje namjera da se srednjoročni cilj ostvari do 2017. provedbom strukturne prilagodbe od 0,5 % BDP-a u 2016. i postizanjem strukturnog deficita od 0,5 % u 2017. Prema strategiji, bruto dug opće

⁴ COM(2013) 800 završna verzija.

⁵ COM(2013) 790 završna verzija.

države dosegnut će u 2014. najvišu razinu od 130,5 % BDP-a te će se od 2015. postupno početi smanjivati. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunska predviđanja u okviru strategije u skladu je s onim dogovorenim 12. revizijom programa makroekonomske prilagodbe te ga Vijeće za javne financije trenutačno analizira. Procjenjuje se da su mjere fiskalne konsolidacije u 2014. dostatne za ostvarenje ciljnog deficita od 4 % BDP-a. Međutim, i dalje postoje rizici u pogledu ostvarenja ciljeva, prije svega zbog pravne nesigurnosti i statističkog utjecaja mjera usmjerenih na učinkovitije upravljanje prekomjernim dugovima poduzeća u državnom vlasništvu. Proračunska prilagodba u 2015. temelji se na konsolidacijskim mjerama u visini od 0,8 % BDP-a, što se smatra dostatnim za postizanje ciljne razine od 2,5 % BDP-a. Na temelju ocjene programa i Komisijinih prognoza, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1466/97, Vijeće smatra da su ciljevi iz strategije u skladu sa zahtjevima Pakta o stabilnosti i rastu.

- (9) Fiskalnu konsolidaciju treba poduprijeti dodatnim reformama sustava upravljanja javnim financijama. Konkretno, unatoč napretku ostvarenom u okviru programa makroekonomske prilagodbe, potrebno je dovršiti sveobuhvatnu reformu okvirnog zakona o proračunu i uložiti dodatne napore kako bi se provedbom zakona o kontroli obveza osigurala stroga kontrola rashoda te spriječilo daljnje gomilanje zaostataka u javnom sektoru. Presudnu će ulogu imati restrukturiranje poduzeća u državnom vlasništvu, osiguravanje njihove financijske održivosti i stroga kontrola rashoda u području mirovinskog i zdravstvenog sustava. Na strani prihoda ima prostora za uspostavu poreznog sustava kojim se u većoj mjeri potiče rast i za daljnje poticanje porezne discipline.
- (10) Portugal je suočen s izazovima povezanim s razinom nezaposlenosti, koja je unatoč nedavnom padu i dalje visoka, osobito u mlađoj dobnoj skupini. Stopa nezaposlenosti u 2013. iznosila je 17 %, a nezaposlenosti mladih 37,7 %, što je znatno iznad prosjeka EU-a, a isto vrijedi i za postotak mladih koji nisu u radnom odnosu niti u sustavu obrazovanja i izobrazbe. Tradicionalno visoka stopa zaposlenosti u Portugalu znatno se smanjila od početka gospodarske krize te je sa 73,1 % u 2008. pala na 65,6 % u 2013. Kada je riječ o nezaposlenosti mladih, u skladu s ciljevima jamstva za mlade, glavni izazovi uključuju slabo obuhvaćanje neregistriranih mladih osoba i potrebu za boljim usklađivanjem programa obrazovanja i izobrazbe s potrebama tržišta rada. Portugal je u okviru programa makroekonomske prilagodbe proveo niz reformi tržišta rada usmjerenih na pojednostavnjenje pretjerano restriktivnih propisa u području zaštite radnih mjesta, čime je povećana fleksibilnost mehanizama određivanja plaća i poboljšano funkcioniranje javnih službi za zapošljavanje i aktivacijskih politika. Izazovi su i dalje prisutni, osobito u pogledu potrebe rješavanja problema rascjepkanosti tržišta rada i poboljšanja prilagodbe plaća gospodarskim prilikama. Neovisna ocjena učinaka nedavno provedenih reformi u sustavu zaštite radnih mjesta osobito bi pridonijela ocjeni njihova utjecaja na otvaranje radnih mjesta, radnu nesigurnost, ukupne troškove rada te na broj žalbi podnesenih sudu zbog otpuštanja i njihov ishod. Unatoč nastojanjima da se ublaže negativne socijalne posljedice, nužna gospodarska prilagodba nakon krize negativno se odrazila na siromaštvo.
- (11) Portugal je ostvario znatan napredak u reformi obrazovnog sustava zahvaljujući mjerama za suzbijanje ranog prekida školovanja, povećanje udjela stanovništva sa završenim tercijarnim obrazovanjem i usklađivanje ponude i potražnje vještina na tržištu rada. Međutim, ključnu će ulogu imati potpuna provedba mjera i učinkovita uporaba financijskih sredstava. Prije svega potrebno je raditi na smanjenju

neadekvatnosti vještina, među ostalim i povećanjem kvalitete i privlačnosti strukovnog obrazovanja i izobrazbe (uključujući dvojno strukovno obrazovanje i osposobljavanje), poticanjem sudjelovanja poslodavaca u oblikovanju programa te osiguravanjem primjerene obuke na radnom mjestu i programa pripravnništva. Uz to je potrebno i učinkovito uspostaviti službe za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje učenika i studenata u sekundarnom i tercijarnom obrazovanju, u skladu s potrebama tržišta rada i predviđenom potražnjom za vještinama, te osnažiti veze s poslovnim sektorom.

- (12) Portugal je u okviru programa makroekonomske prilagodbe poduzeo znatne korake za poboljšanje kapitalne osnove bankarskog sektora i jačanje okvira za njegov nadzor i rješavanje. Međutim, veliki su izazovi, uključujući profitabilnost portugalskih banaka, i dalje prisutni i zahtijevaju pozorno praćenje i upravljanje. Podaci za prvo tromjesečje 2014. pokazuju da su neke od banaka koje su primile pomoć zabilježile pozitivne rezultate. Opadajuća kvaliteta imovine i dalje je problem jer se nastavljaju bilježiti visoke razine umanjenja vrijednosti od oko 6 % ukupnog bruto iznosa kredita te povišene razine (10,6 %) loših kredita, prije svega u korporativnom segmentu (iznad 16 %). Portugal je donio niz mjera za pojednostavnjenje kreditiranja održivih društava, ali su uvjeti financiranja i dalje nepovoljni (osobito za MSP-ove) te su mogućnosti nebankovnog financiranja korporativnog sektora i dalje ograničene. Novoodobreni krediti za MSP-ove smanjili su se u 2013. za 4,8 % u odnosu na 2012. Prosječne kamatne stope na nove kredite portugalskim poduzećima nešto su se smanjile od početka 2013., ali ostaju znatno iznad prosjeka europodručja. Visoka razina zaduženosti korporativnog sektora i potreba za daljnjim razduživanjem bankarskog sektora i dalje ograničavaju sposobnost banaka za kreditiranje održivih poduzeća po razumnoj cijeni.
- (13) Kako bi se osigurala učinkovitost i održivost energetskega sektora te snizile cijene energije za gospodarstvo, u okviru programa makroekonomske prilagodbe provedena su dva paketa mjera. Međutim, potrebno je dodatno smanjiti rente u energetskega sektoru te riješiti problem visokog i rastućeoga duga. Portugal je u tu svrhu najavio treći paket mjera kojim se među ostalim predviđa i da poseban namet kojim podliježu energetskega operateri, uveden 2014., ostane na snazi i u 2015. Nadalje, ostaju neriješena i pitanja poboljšanja prekogranične integracije energetskega mreža i ubrzavanja provedbe projekata u području elektroenergetskega i plinskoga povezivanja. Kada je riječ o prometnom sektoru, u okviru programa ostvaren je napredak osobito u pogledu poboljšanja konkurentnosti portugalskega luka, izrade sveobuhvatnog dugoročnog plana u području prometa nakon što se otklone slabosti i nedostaci te u pogledu poboljšanja regulatornog okvira. Međutim, potrebne su dodatne mjere za učinkovitu provedbu tog sveobuhvatnog dugoročnog plana i akcijskog plana u području reformi luka. Mjere su potrebne i za osiguranje neovisnosti i kapaciteta prometnog regulatornog tijela te financijske održivosti državnih poduzeća u tom sektoru, kao i za unaprjeđenje učinkovitosti i tržišnog natjecanja u željezničkom prometu.
- (14) Ključna reforma u području najмова u urbanim područjima provedena je kako bi se uravnoteženjem prava i obveza najmodavaca i najmoprimaca, uvođenjem veće fleksibilnosti u pogledu trajanja ugovora te poticanjem obnove stvorilo dinamičnije tržište nekretnina. I dalje je potrebno raditi na sveobuhvatnoj ocjeni utjecaja te reforme na temelju podataka o ključnim pokretačima tržišta i sivoj ekonomiji na portugalskom tržištu najma nekretnina. Portugal je ostvario znatan napredak u unaprjeđenju poslovnog okruženja, osobito poticanjem boljih okvirnih uvjeta,

promicanjem poduzetničke kulture i poboljšanjem stečajnih postupaka za poduzeća u poteškoćama. Sada bi pozornost trebalo preusmjeriti na provedbu. Pojednostavnjeni su i administrativni postupci i postupci licenciranja, ali brojne se mjere tek trebaju provesti. Potrebni su dodatni napor kako bi se uklonile prepreke tržišnom natjecanju u sektoru usluga, prije svega donošenjem izmjena sektorskih propisa, ali i u području profesionalnih usluga, donošenjem propisa o ostalim strukovnim organizacijama. Kada je riječ o zakonodavnom uređenju i tržišnom natjecanju, naknadnim je mjerama potrebno osigurati neovisnost i autonomiju nacionalnih sektorskih regulatornih tijela i tijela nadležnog za tržišno natjecanje. Plaćanja tijela javne vlasti i dalje se odvijaju uz znatna kašnjenja.

- (15) U okviru programa makroekonomske prilagodbe ostvaren je dobar napredak u pogledu racionalizacije i modernizacije javne uprave u području zapošljavanja, politike plaća, radnih uvjeta, organizacijske učinkovitosti i kvalitete usluga. Međutim, pojedine je predviđene mjere reforme tek potrebno dovršiti te je potrebno poboljšati transparentnost. Unatoč znatnom napretku ostvarenom u pogledu veće učinkovitosti pravosudnog sustava, zahtijevaju se dodatna poboljšanja, prije svega kada je riječ o duljini postupaka, stopi riješenosti predmeta, broju predmeta u postupku te postupku praćenja i evaluacije.
- (16) Komisija je [17. lipnja 2014.] dovršila 12. i konačnu reviziju u okviru programa makroekonomske prilagodbe za Portugal. Komisija na temelju analize zaključuje da je uspješna provedba tog programa imala ključnu ulogu u upravljanju gospodarskim i financijskim rizicima i smanjenju neravnoteža. Portugal je u okviru spomenutog programa donio čitav niz ambicioznih strukturnih reformi koje počinju donositi rezultate u smislu veće konkurentnosti i povratka na put gospodarskog rasta, ali su potrebni dodatni napor kako bi se ocijenio utjecaj reformi na funkcioniranje gospodarstva. Stoga je sve provedene reforme važno stalno pratiti kako bi se ocijenilo pridonose li jačanju konkurentnosti i povećanju proizvodnje i zaposlenosti.
- (17) Budući da će nakon dovršetka programa makroekonomske prilagodbe, čiji je zakonski rok 28. lipnja 2014., Portugal biti u potpunosti uključen u ciklus europskog semestra, Komisija je na temelju toga i u svjetlu svoje 12. i konačne revizije u okviru programa makroekonomske prilagodbe ocijenila dokumente koje je dostavio Portugal. U obzir je uzela njihov značaj za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Portugalu, ali i poštovanje pravila i smjernica EU-a zbog potrebe jačanja sveopćeg gospodarskog upravljanja Europskom unijom pružanjem doprinosa na razini EU-a budućim nacionalnim odlukama. Komisijine preporuke iz europskog semestra navedene su u preporukama 1. do 8. u nastavku.
- (18) Vijeće je u okviru ocjenjivanja preispitalo portugalski program stabilizacije, a njegovo je mišljenje⁶ navedeno prije svega u preporuci 1. u nastavku. Ove su preporuke sastavljene nakon nedavnog uspješnog dovršetka programa prilagodbe te se stoga temelje na dostignućima programa kako bi se osigurala njegova trajna provedba.
- (19) Komisija je u okviru europskog semestra provela i analizu ekonomske politike europodručja kao cjeline. Vijeće je na temelju te analize izdalo posebne preporuke za države članice čija je valuta euro. Portugal bi trebao osigurati potpunu i pravovremenu provedbu tih preporuka,

⁶ Na temelju članka 5. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

OVIME PREPORUČUJE Portugalu da u razdoblju 2014. – 2015. poduzme mjere kako bi:

1. u potpunosti proveo proračunsku strategiju za 2014. kako bi ostvario fiskalne ciljeve i spriječio akumuliranje novih zaostataka; tijekom 2015. strogo provodio proračunsku strategiju kako je utvrđena u dokumentu o fiskalnoj strategiji za 2014. u cilju smanjenja deficita na 2,5 % BDP-a, u skladu s ciljem predviđenim preporukom u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita, te istovremeno izvršio potrebnu strukturnu prilagodbu; konsolidacijske mjere koje Ustavni sud ne smatra ustavnima što je prije moguće nadomjestio mjerama sličnog opsega i kvalitete; smanjio prekomjerni deficit na održiv način kojim se pogoduje rastu, pri čemu bi trebao ograničiti primjenu jednokratnih/privremenih mjera; nakon što smanji prekomjerni deficit, nastavio s planiranom godišnjom strukturnom prilagodbom prema srednjoročnom cilju, u skladu sa zahtjevom u pogledu godišnje strukturne prilagodbe u visini od najmanje 0,5 % BDP-a, odnosno više od toga u povoljnim razdobljima, i osigurao poštovanje kriterija duga kako bi se omogućilo održivo smanjenje visokog udjela duga opće države u BDP-u; dao prednost fiskalnoj konsolidaciji koja se temelji na mjerama na strani rashoda i dodatno povećao učinkovitost i kvalitetu javnih rashoda; održao čvrstu kontrolu rashoda u središnjoj, regionalnoj i lokalnoj upravi; nastavio restrukturiranje poduzeća u državnom vlasništvu; do kraja 2014. pronašao trajno rješenje za osiguranje srednjoročne održivosti mirovinskog sustava; kontrolirao rast rashoda u području zdravstvene skrbi i nastavio bolničku reformu; revidirao porezni sustav tako da se njime u većoj mjeri pridonosi rastu; nastavio s poboljšanjem porezne discipline i suzbijanjem utaje poreza na temelju veće učinkovitosti porezne uprave; ojačao sustav upravljanja javnim financijama brzim dovršetkom i provedbom sveobuhvatne reforme okvirnog zakona o proračunu do kraja 2014.; osigurao strogo poštovanje zakona o kontroli obveza; od 2015. nadalje učinkovito primjenjivao jedinstvenu ljestvicu plaća i dodataka u javnom sektoru,
2. osigurao da se kretanje minimalne plaće uskladi s ciljevima poticanja zapošljavanja i konkurentnosti; osigurao da se sustavom određivanja plaća promiče usklađivanje plaća i produktivnosti na sektorskoj razini i/ili razini poduzeća; u dogovoru sa socijalnim partnerima i u skladu s nacionalom praksom istražio mogućnost privremenih izuzeća (na razini poduzeća) iz sektorskih sporazuma koje su dogovorili poslodavci i predstavnici radnika; do rujna 2014. podnio prijedloge za izuzeća (na razini poduzeća) iz sektorskih sporazuma koje su dogovorili poslodavci i predstavnici radnika te o reviziji produženja kolektivnih ugovora,
3. do ožujka 2015. podnio neovisnu evaluaciju nedavnih reformi sustava zaštite radnih mjesta, zajedno s akcijskim planom za moguće dodatne reforme usmjerene na rješavanje problema rascjepkanosti tržišta rada; nastavio tekuću reformu aktivnih politika tržišta rada i javnih službi za zapošljavanje kako bi se povećale stope zaposlenosti i sudjelovanja na tržištu rada, prije svega poboljšanjem usluga savjetovanja i pružanja pomoći pri traženju zaposlenja te sustava aktivacije/sankcioniranja, a u cilju smanjenja dugotrajne nezaposlenosti i uključivanja onih koji imaju najlošiji pristup tržištu rada; riješio problem visoke razine nezaposlenosti mladih, prije svega učinkovitim predviđanjem potražnje za vještinama i obuhvaćanjem neregistriranih mladih osoba, u skladu s ciljevima iz jamstva za mlade; povećao prag prihvatljivosti u okviru programa minimalnog dohotka; osigurao primjereni doseg socijalne pomoći, pri čemu je istovremeno potrebno osigurati učinkovitu aktivaciju korisnika pomoći,
4. poboljšao kvalitetu i relevantnost obrazovnog sustava za tržište rada kako bi se smanjio broj osoba koje rano prekidaju školovanje i riješio problem slabih

obrazovnih rezultata; osigurao učinkovitost javnih rashoda u obrazovnom sektoru i smanjio neadekvatnost vještina, među ostalim i povećanjem kvalitete i privlačnosti strukovnog obrazovanja i izobrazbe te njegovanjem suradnje s poslovnim sektorom; unaprijedio suradnju između tijela za javna istraživanja i poslovnog sektora te poticao prijenos znanja,

5. pratio stanje likvidnosti banaka i moguće manjke kapitala, među ostalim i tematskim provjerama na licu mjesta i testiranjem otpornosti na stres; nastavio s ocjenama planova za oporavak banaka i prema potrebi uveo poboljšanja u postupak evaluacije; proveo sveobuhvatnu strategiju radi smanjenja prekomjernog duga korporativnog sektora i ojačao napore kako bi se proširio spektar alternativnih mogućnosti financiranja, među ostalim i u ranim fazama razvoja poslovanja, unaprjeđenjem učinkovitosti instrumenata za restrukturiranje duga (osobito PER i SIREVE) za održiva poduzeća, uvođenjem poticaja za uključivanje banaka i dužnika u ranu fazu postupka restrukturiranja te poboljšanjem dostupnosti financijskih sredstava na tržištu kapitala; osigurao da se utvrđenim mjerama podupire preraspodjela financijskih sredstava prema proizvodnim sektorima gospodarstva; do kraja rujna 2014. uveo sustav ranog upozorenja za otkrivanje slabog financijskog stanja poduzeća, uključujući MSP-ove, kako bi se podržalo rano restrukturiranje korporativnog duga, smanjila kašnjenja MSP-ova u otplati kredita te ubrzalo rješavanje loših kredita,
6. proveo drugi i treći paket mjera u energetske sektoru namijenjen smanjenju troškova energije za gospodarstvo te do 2020. riješio problem duga u sektoru opskrbe električnom energijom i pažljivo pratio provedbu; poboljšao prekograničnu integraciju energetskih mreža i ubrzao provedbu projekata u području elektroenergetskog i plinskog povezivanja; proveo sveobuhvatni dugoročni plan u području prijevoza i utvrdio „kronogram” reformi lučkog sektora; osigurao da su ponovni pregovori o postojećim lučkim koncesijama i novi sustavi izdavanja odobrenja usmjereni na učinkovitost te u skladu s načelima unutarnjeg tržišta, prije svega s pravilima u području javne nabave; do kraja rujna 2014. osigurao potpunu neovisnost i operativnost nacionalnog regulatornog tijela u području prometa (ATM); osigurao financijsku održivost državnih poduzeća u sektoru prometa; povećao učinkovitost i tržišno natjecanje u željezničkom sektoru provedbom plana za konkurentnost CP Carga nakon preseljenja teretnih terminala te osiguranjem neovisnosti rada upravitelja infrastrukture u državnom vlasništvu i prijevoznika u željezničkom prometu,
7. dodatno poboljšao evaluaciju portugalskog tržišta nekretnina, među ostalim i uspostavom, do kraja studenoga 2014., sustavnijeg okvira za praćenje i izvješćivanje te izradio sveobuhvatno izvješće o sivoj ekonomiji na tom tržištu; nastavio s naporima za daljnju provedbu evidencije regulatornih opterećenja kako bi se do ožujka 2015. obuhvatili sektori koji dosad nisu bili obuhvaćeni; do kraja rujna 2014. donio i proveo preostala rješenja o izdavanju dozvola i izmjene sektorskih propisa; do kraja rujna 2014. uklonio preostala ograničenja u sektoru profesionalnih usluga i donio izmijenjene statute strukovnih organizacija koji u okviru programa makroekonomske prilagodbe nisu bili doneseni; riješio problem kašnjenja s plaćanjima u javnom sektoru; nacionalni regulatornim tijelima i tijelu nadležnom za tržišno natjecanje osigurao odgovarajuća sredstva i hitno donio pravilnik nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje,
8. nastavio s racionalizacijom i modernizacijom središnje, regionalne i lokalne javne uprave; proveo reforme usmjerene na povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava i

povećanje transparentnosti; pojačao napore u pogledu evaluacije reformi provedenih u okviru programa makroekonomske prilagodbe te planiranih i budućih reformi; u zakonodavni proces uključio obvezne sustavne *ex ante* i *ex post* ocjene; na državnoj razini uspostavio funkcionalno neovisnu središnju jedinicu za ocjenjivanje sa zadaćom da svakih šest mjeseci izrađuje ocjene i izvješća o provedbi tih reformi, među ostalim i o dosljednosti s *ex ante* ocjenom utjecaja te po potrebi predlaže korektivno djelovanje.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik